

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **A. V. B.**, zast. Mgr. Tomášem Císařem, advokátem, se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 11. 2017, č. j. OAM-313/ZA-ZA11-HA10-2017, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2018, č. j. 4 Az 101/2017 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl tak, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[3] Městský soud nejprve přisvědčil závěrům žalovaného, že žalobce v žádosti o mezinárodní ochranu neuvedl žádné azylově relevantní důvody, pro které by mu mohl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu, neboť své obavy z pronásledování spojoval toliko se svým jednorázovým nevhodným chováním vůči příslušníkovi policie. Městský soud nedovodil ani existenci okolností, na jejichž podkladě by bylo možné žalobci udělit doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, především pak podle § 14a odst. 2 písm. b) uvedeného zákona, jehož se žalobce dovolával. Dále městský soud dospěl k závěru, že žalovaný se nevychýlil ze zákonných mezí správního uvážení, pokud uzavřel, že žalobce v žádosti o mezinárodní ochranu neuvedl ani takové důvody hodné zvláštního zřetele, pro

kteřé by mu mohl být udělen azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Konečně městský soud neshledal ani namítané nedostatky řízení před žalovaným, ani vady napadeného rozhodnutí spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, nedostatku aktuálních podkladů napadeného rozhodnutí, či neurčitosti a nepřesnosti výroku napadeného rozhodnutí.

III.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní proti rozsudku městského soudu brojí kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek, jakož i napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel předně namítá, že ve správním řízení byl zásadně porušen § 3 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a také další zásady správního řízení, zejména ty zakotvené v § 2 odst. 3 a 4 správního řádu. Žalovaný totiž nepřihlédl ke specifickým okolnostem řešeného případu a nešetřil oprávněné zájmy stěžovatele. Městský soud přitom tyto již v žalobě namítané skutečnosti zcela ignoroval a ztotožnil se se závěry uvedenými v napadeném rozhodnutí.

[6] Stěžovatel má dále za to, že žalovaný nedostatečně posoudil možnost udělení mezinárodní ochrany podle § 14a zákona o azylu. Zcela přitom odmítá odůvodnění ve vztahu k absenci hrozby vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Podle stěžovatele v tomto případě žalovaný vycházel ze zcela nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci; je všeobecně známým faktem, že režim panující v zemi původu stěžovatelky je ve velké míře nedemokratický, potlačující lidská práva a svobody. Stěžovatel poukazoval na složitou životní situaci spočívající v tom, že v případě návratu do země původu může mít problémy vzhledem k hrubé neslušnosti, jíž se dopustil vůči policii při svém posledním odjezdu z Vietnamu. Za toto své jednání by mohl být v případě návratu do vlasti postižen, doznání může být vynucováno i za použití násilí, což zakládá důvody pro udělení humanitárního azylu či obavy z vážné újmy.

[7] Městský soud podle stěžovatele náležitě nevyhodnotil jeho námitky týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, hodnocení provedených důkazů a možnosti naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany. K tomu stěžovatel poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Afs 75/2005 – 130, týkající se povinnosti soudů odůvodňovat rozsudky. Jelikož v posuzované věci městský soud nepřihlédl k vadám správního řízení, nebyly podle stěžovatele splněny požadavky kladené na odůvodnění rozsudku vyplývající z právě citovaného rozsudku kasačního soudu.

[8] Stěžovatel je přesvědčen, že žalovaný nedostatečně posoudil otázku „nebezpečí azylově relevantní újmy“. Konkrétně žalovanému vytýká, že neshromáždil dostatečné a zejména aktuální podklady nezbytné pro posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu a veškerou důkazní tíhu ponechal na stěžovateli. Stěžovatel má za to, že dostatečně vyložil důvod své obavy z návratu do vlasti, tj. nedemokratickosti režimu v zemi původu a jeho možný postih v návaznosti na konflikt s policií před jeho odjezdem ze země původu. Jelikož správní soud neměl tyto obavy za dostatečně podložené, upozornil stěžovatel na metodickou Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků,

pokračování

vydanou Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky OSN v roce 1992, konkrétně na její články 195. – 219., které se věnují otázce „prokazování faktů“. Z této příručky stěžovatel dovozuje, že pokud mu žalovaný a městský soud vytýkali, že neposkytl dostatečnou podporu pro svá tvrzení, není tento jejich závěr nikterak podložen a jde pouze o subjektivní hodnocení na úrovni obecných spekulací. Žalovaný i městský soud podle stěžovatele odmítli přispět svou aktivní činností ke zjištění skutkového stavu věci. Vycházeli pouze z toho, že motivem stěžovatelovy žádosti byly lepší životní podmínky v České republice než v zemi původu, nikoliv obavy z nedemokratického režimu Vietnamské socialistické republiky, a opomněli zohlednit obecné pravidlo, že v pochybnostech, za situace, kdy nelze průkazně tvrzení účastníka řízení ověřit, je nutno tomuto účastníku stranit a jeho žádosti o mezinárodní ochranu vyhovět.

IV.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti předně uvedl, že stěžovatel nevysvětluje, v čem kasační stížnost přesahuje jeho vlastní zájmy a je proto přijatelná. Jeho kasační námitky jsou ryze obecného charakteru, aniž konkretizují údajnou nezákonnost napadeného rozsudku. Žalovaný doplnil, že v posuzovaném případě shromáždil dostatečné podklady, zjistil skutečný stav věci, zvážil všechny souvislosti a podrobně se zabýval všemi skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, přičemž je neshledal azylově relevantními. Zdůraznil také, že trvá na správnosti a zákonnosti jím vydaného rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany; plně se rovněž ztotožnil se závěry uvedenými v napadeném rozsudku. Žalovaný proto navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost, případně její zamítnutí.

V.

[10] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, pokud svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[11] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského, resp. městského, soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský, resp. městský, soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet

i v budoucnu, b) krajský, resp. městský, soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[12] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu těchto judikатурních závěrů Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci nedovodil. Ostatně stěžovatel v tomto směru v kasační stížnosti ničeho netvrdil. Pouze v obecnosti namítal vady správního řízení, aniž konkrétně uvedl, jak se v řízení o udělení mezinárodní ochrany v jeho případě tyto vady skutečně projevily, obecně též vytýkal nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, a to opět bez konkrétního určení, v čem tato nedostatečnost spočívá, a konečně opět bez uvedení zcela určitých důvodů poukazoval na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí i napadeného rozsudku.

[13] Z právě uvedeného nepochybně plyne, že stěžovatel se fakticky v kasační stížnosti domáhal opětovného přezkumu závěrů obsažených v napadeném rozhodnutí i napadeném rozsudku, avšak pouze v rámci svých vlastních zájmů, aniž by se měly při posuzování velmi obecných kasačních námitek řešit i právní otázky dosud neřešené vůbec či řešené v judikatuře rozdílně, resp. aniž vyplynula potřeba tzv. judikатурního odklonu od výkladu přijímaného v otázkách stěžovatelem nastolených, nebo aniž by městský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a jeho rozhodnutí by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud nezjistil žádné pochybení té intenzity, jež by nasvědčovalo závěru, že stěžovatelovy výtky mohou mít „širší dopad“ i mimo sféru jeho postavení či mimo jeho vlastní zájmy, jak vyplývá z § 104a s. ř. s. Jinými slovy, důvody přijatelnosti kasační stížnosti soud v souzené věci neshledal.

[14] Nejvyšší správní soud ověřil, že se městský soud v napadeném rozsudku vyjádřil ke všem uplatněným žalobním bodům, žádný z nich neopomněl a věcně, srozumitelně a přesvědčivě vypořádal veškeré žalobní námítky. Ty směřovaly jednak k vadám správního řízení a nedostatkům napadeného rozhodnutí, ale především pak k otázce posouzení možnosti udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ale i ke zohlednění důvodů zvláštního zřetele hodných pro udělení humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona a dále se týkaly obavy, že po návratu do země původu by stěžovateli hrozila perzekuce ze strany státních orgánů v podobě buď systematického pronásledování, nebo i věznění v nelidských podmínkách.

[15] Jak již uvedeno, městský soud uvedené žalobní námítky vypořádal. Poukázal na důvody stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany (pobývá v České republice již dlouhou dobu a má zde přítelkyni, s níž čeká dítě; v zemi původu nikoho nemá; jeho sociální poměry by po návratu byly neblahé), zohlednil výsledky správního řízení a v něm shromážděné informace a důkazy a tyto podřadil pod jednotlivé, na posuzovaný případ dopadající, hmotněprávní normy, aniž se přitom dopustil odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázek řešených i v souzené věci. V této souvislosti kasační soud nepřehlédl, že část stížnostní argumentace se vztahovala k vytýkaným nedostatkům napadeného rozsudku ve vztahu k „*přezkumu zásahu rozhodnutí o správním vyhoštění do soukromého a rodinného života stěžovatele*“, ačkoliv v souzené věci předmětem přezkumu v řízení před městským soudem bylo rozhodnutí žalované o udělení mezinárodní ochrany. Uvedená stížnostní argumentace tak byla zcela mimoběžná.

[16] Nadto nebylo možno přehlédnout, že další část kasačních námitek [týkajících se nedostatečného posouzení nebezpečí vážné újmy a v důsledku toho neudělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona] stěžovatel uplatnil v řízení o kasační stížnosti poprvé. Takové námitky však nejsou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. přípustné, neboť stěžovateli nic nebránilo je uplatnit již v řízení před městským soudem.

[17] Kasační soud tak pouze v obecnosti odpovídající míře obecnosti uplatněných kasačních námitek zdůrazňuje, že institut mezinárodní ochrany je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování či vážnou újmu ze zákonem uznaných důvodů. Tímto institutem je chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46). Institut mezinárodní ochrany není a nikdy nebyl nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na mezinárodní ochranu založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „*nehumánní*“ mezinárodní ochranu neudělit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 - 60).

[18] Povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107). Ke stěžovatelem vytýkané vadě správního řízení spočívající v nespolehlivě zjištěném skutkovém stavu lze poznamenat, že „*[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí podle závěrů vyslovených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti (§ 23 zákona o azylu). Co se týče kvality a dostatečnosti důkazů opatřovaných správním orgánem v řízení o udělení mezinárodní ochrany, lze odkázat především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81. Z něj vyplývá požadavek, aby informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany byly v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Právě popsane požadavky v řízení o udělení mezinárodní ochrany žalovaný

podle Nejvyššího správního soudu respektoval a pochybení v tomto směru kasační soud nedovodil.

[19] Také k otázkám důkazního břemene v řízení o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud již opakovaně vyjádřil. Např. v rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, uvedl, že: „[j]e nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat [...]. V případě, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.“ V právní větě rozsudku ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 - 89, také vyslovil, že: „[u]vede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu.“ Nejvyšší správní soud již také uvedl, že odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu nese správní orgán (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58). Toho si byl žalovaný vědom a jak již shora uvedeno, při zjišťování skutkového stavu věci ani z tohoto pohledu nepochybil. Podklady, z nichž při posouzení věci vyšel, jsou dostatečné i dostatečně aktuální pro posouzení nyní věci.

[20] Nejvyšší správní soud již výše vyložil, že námitky směřující k posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu jsou podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné. Pro úplnost však je třeba dodat, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí se skutečnostmi, jež by mohly opodstatňovat udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu řádným způsobem zabýval a vypořádal se s nimi. Na podkladě informací samotného stěžovatele, ale rovněž z relevantních zpráv a aktuálních informací o zemi původu, jež jsou obsahem správního spisu (viz informace Ministerstva zahraničních věcí, č. j. 98851/2015-LPTP ze dne 26. 5. 2015; zprávu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), Údaje o zemi Vietnam, květen 2016; Výroční zprávu Human Rights Watch 2017 – Vietnam ze dne 12. 1. 2017; výroční zprávu Amnesty International 2016/2017 – Stav lidských práv ve světě – Vietnam, ze dne 22. 2. 2017; Výroční zprávu Freedom House – Svoboda ve světě v roce 2017 – Vietnam, leden 2017 – č. l. 25-35 správního spisu) a k nimž se měl stěžovatel možnost vyjádřit, aniž této možnosti využil, posuzoval, zda jsou na straně stěžovatele dány důvodné obavy, že by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu v případě vrácení do země původu. Existenci takového reálného nebezpečí vážné újmy však ve stěžovatelově případě nedovodil. Městský soud těmito závěry žalovaného přitakal, což nepřezkoumatelnost jeho rozsudku pro nedostatek důvodů, jak stěžovatel také namítal, bez dalšího nezakládá (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130).

[21] Konečně v podrobnostech reagujících na uplatněné žalobní námitky městský soud posoudil, a to i s ohledem na ustálenou judikaturu kasačního soudu k této otázce, možnost

pokračování

udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Jeho přiléhavé závěry, s nimiž se kasační soud ztotožňuje, nyní netřeba opakovat, a pro stručnost postačí odkázat na úvahy, jež k této otázce vyslovil v odstavcích 17. až 22. napadeného rozsudku.

[22] Přehlédnutá konečně nezůstala ani žalobní argumentace vztahující se k vadám správního řízení a nedostatkům napadeného rozhodnutí. I úvahám, jež v tomto směru městský soud vyslovil, kasační soud beze zbytku přitakává (viz odst. 24. napadeného rozsudku). Ani zde městský soud při posouzení věci nepochybil.

[23] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura kasačního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti (pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů), není zde ani jiná vada řízení před městským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, městský soud se nedopustil ani judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva. Napadený rozsudek tedy zjevně netrpí žádným zásadním pochybením, které by zakládalo přijatelnost kasační stížnosti.

VI.

[24] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud nedovodil, že kasační stížnost přesahuje podstatně vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[25] O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu